

Slekt skal følge slekters gang

Taler
Harald 5

Dato
31 desember 1991

Sted
NRK

Omstendigheter
Nyttårstale

- 1 «Tider skal komme, Tider skal henrulle, Slekt skal følge slekters gang» har vi sunget nå i julen.

- 5 Aldri har ordene fra den vakre salmen grepet meg og min familie så sterkt som ved dette årsskifte. Alle som har mistet en av de nærmeste, vil kanskje føle det samme. For meg ble tapet av en kjær far også overgang til en helt ny epoke for vår slekt. Den store deltagelse og all sympati vi mottok, ga en sterk følelse av at det norske folk sto sammen med oss i en felles sorg. Kondolanseprotokollene fra hele landet, sammen med lysene og alle hilsener fra Slottsplassen, varmet og
- 10 trøstet oss i de vanskeligste dagene.

Under reisen i tilknytning til signingen i Trondheim fikk jeg sammen med min familie oppleve en ny varmende nærhet med store deler av landets befolkning.

- 15 Jeg ser ennå for meg dere som sto langs vår rute når toget eller bilen fór forbi, eller som hilste oss fra småbåter langs hele kysten. En hjertelig takk til dere alle. Vi skulle så gjerne ha stoppet flere steder.

- 20 Når reisen nordover først blir lagt til det året vi snart går over i, er det for å ha mere tid til disposisjon for vår langstrakte landsdel. Kontakten og fellesskapet med befolkningen i våre nordligste fylker var av særlig stor betydning for Kong Olav. Det vil den også være for meg og min familie.

- 25 Det er mange som ved inngangen til et nytt år føler det å se fremover som en belastning. Arbeidsledigheten rammer ikke bare dem som mister arbeidsplassen, men legger også et stort press på familien. Tap av sikker inntekt er ofte ødeleggende på selvfølelsen i tillegg til de økonomiske vansker som oppstår.

Småbarnsfamilier og unge mennesker i etableringsfasen kommer spesielt dårlig
30 ut ved slike kriser.

I internasjonal politikk snakker man gjerne om tillitsskapende tiltak. I dag tror
jeg dette kan være nøkkelord for å gjøre situasjonen lettere for dem som er uten
arbeid. Tilliten til de arbeidsledige kan vi alle bidra til å bygge opp. Noen har
35 kalt arbeidsledighetskøen «Norges største arbeidsplass». Hvordan har det seg
da at så mange fra denne «arbeidsplassen» automatisk havner bak i køen av
arbeidssøkende? Er det fordi gamle myter om latskap og udugelighet henger
igjen? Vi gjør oss selv en bjørnetjeneste ved å opprettholde disse mytene. Vi må
ikke la arbeidsledighet i seg selv bli et hinder for nyansettelse.

40

Til tross for problemene som oppstår, er det de som velger å se på tap av arbeid
som en mulighet til å skaffe seg nye impulser gjennom videreutdanning eller
omskolering. Andre har skiftet på omsorgsfunksjoner i hjemmet og fått nye
opplevelser av småbarn, familie og nære omgivelser. Dette kan høres som en
45 mager trøst for dem som aller helst vil ha tilbake sitt gamle arbeidsmiljø.

Likevel vet vi at i slike krisesituasjoner kommer de best ut som ikke mentalt
brytes ned, men makter å se sitt liv som en lang rekke av nye utfordringer.
Mennesket slutter heller ikke å utvikle seg selv om man nærmer seg midten av
50 50-årene, så lenge omgivelsene gir en nye utfordringer. Dette vet jeg personlig
mer om i dag enn for et år siden.

Det slår meg stadig at samfunnsutviklingen går raskere og raskere. Jeg tror ikke
dette bare er uttrykk for at jeg er blitt eldre. Det internasjonale samfunn har
55 forandret seg som på en dreiescene, men også nasjonalt blir vi stadig slått av
hvor mye som endrer seg over natten. Det er ikke gitt noen hverken å forstå eller
forutse det som skjer. Likevel er det mange som tar sin utilstrekkelighet i så måte
som tegn på at de ikke er moderne nok, eller at gamle og vante livsmønstre ikke
er noe å samle på. Ekteskap oppløses, gode tradisjoner forkastes, med det
60 resultat at psykiske påkjenninger på familiene øker.

La oss bruke noen minutter av det gjenstående året til å tenke over hva vi kan
gjøre for å bevare fatningen i denne foranderlige verden.

65 Neste år er proklamert som året for psykisk helse. Høstens TV-aksjon er til
inntekt for forskning om psykiske lidelser. Dette er riktig satsing i rett tid. Vi

kjenner allerede noen løsninger på utfordringene som står foran oss. Mange mennesker lever uten nære forbindelser av noe slag. De har ingen å støtte seg til
70 når problemene tårner seg opp eller når ensomheten truer. Mange barn og voksne kunne fått en ny retning på livet om de hadde hatt noen å gå til da problemene meldte seg første gang.

Mine tanker i kveld går til de mange mennesker i vårt samfunn som er blitt
75 uskyldige ofre for blind vold og aggresjon. I disse timer sitter en rekke familier og minnes sine kjære som er gått bort som følge av syke menneskers gjerninger. Andre er blitt skadet for livet.

Hat eller gjengjeld er meningsløst å ty til i slike situasjoner. Vi må ta et felles
80 krafttak for å hindre at voldstendensen sprer seg.

Kanskje kan alt dette uttrykkes så banalt som at vi må sette større pris på både eget og andres liv.

85 Grunnlaget for velferdsstaten og grensene for myndighetenes ansvar er under diskusjon i disse dager. Det synes å være enighet om at enkeltmenneskers frivillige innsats har vært undervurdert. Vi har lange og solide tradisjoner for dugnadsarbeid i Norge. I politiske, religiøse, humanitære og idrettslige organisasjoner har barn, unge og voksne gjort en kjempeinnsats.

90 I år er det naturlig for meg å legge vekt på kulturelt frivillig arbeid fordi Norge i 1991 har markert seg sterkt som kulturnasjon. Bevisst og innsatsfullt arbeid i lokalmiljøet har gang på gang frembragt praktfulle representanter for norsk kultur og egenart.

95 Dette er gledelig i en periode da det på mange måter først og fremst er det internasjonale som står på dagsordenen. Uten en norsk identitet har vi lite å tilføre et voksende verdenssamfunn.

100 Norske musikere har, enkeltvis, eller som deltagere i fremtredende orkestre, høstet ære og berømmelse i utlandet i året som i gikk.

Norske bildende kunstnere har fått god omtale, og flere utstillinger har hatt langt større oppslutning enn vi kunne håpe på.

Slike manifestasjoner er en naturlig følge av at det bevisst satses på rekruttering og utdanning. På markedsføringssiden er vi også blitt flinkere. Vi har i dag et godt apparat for presentasjon av norsk kunst og kultur i utlandet.

110

Ingen har kunnet unngå å legge merke til at det også innenlands syder og gror i kulturlivet. Utlendinger synes å ha forstått at vår kunst inneholder verdensskatter. Norsk litteratur blir lagt merke til i utlandet, og nasjonale teaterbegivenheter trekker publikum til Norge. Dette er et signal til oss alle om å ta vare på våre kulturelle verdier og kunstneriske talenter.

115

Året som gikk har vært preget av nye internasjonale konflikter. Gulfkrigen og stridighetene i Jugoslavia går inn på alle som har det vondt når andre lider. Jeg vil tro mange av dere som er fysisk eller psykisk merket av egne krigsopplevelser, har hatt vonde gjenopplevelser i år. Mine tanker og hjerteligste hilsener går til dere som ennå i dag lider og kjemper en stille kamp som krigsinvalid i vårt land.

120

Alle truende skyer til tross - det er i optimismens tegn vi i morgen skal ta i bruk våre nye kalendre. Vi gjør det i erkjennelsen av at demokratiet stadig vinner seire verden over. De forente nasjoners økende betydning og innflytelse er sunnhetstegn for vår klode. På Norges vegne vil jeg hilse dem av våre landsmenn som i FN-arbeid, i misjonsvirksomhet eller i annet humanitært arbeid er med på å ta krafttak for verdenssamfunnet.

130

Det må være vårt håp at det nye år vil gi oss mot og krefter. La oss sammen ta skrittet over i 1992 med tro på at styrken i fellesskapet vil bringe oss videre.

Godt Nytt År!

135

Kilde

Lars Roar Langslet (red.): Kongen taler. Oslo 1996, s. 79-83.

Emner

Arbeidsløshet, Helse, Innenriks, Monarki, Norsk historie, Nyttårstale

140

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/slekt-skal-folge-slekters-gang-2848>